

Міністерство освіти і науки України

*Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького*

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту

ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Освітня програма «Менеджмент»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня денної форми
навчання зі спеціальності 073 “Менеджмент”**

(скорочена форма навчання)

Львів 2022

Укладач: д.е.н., проф. Колодійчук В.А.

ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня денної форми
навчання зі спеціальності 073 “Менеджмент”

(скорочена форма навчання)

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
факультету економіки та менеджменту
Львівського національного університету ветеринарної медицини та
біотехнологій ім. С.З. Гжицького

***Протокол № 1
« 29 » серпня 2022 р.***

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни.....	5
Назви тем лекцій, питання для самоконтролю знань студентів.....	6
Теми рефератів (<i>індивідуальна робота</i>).....	9
Практичні завдання для індивідуальної роботи.....	12
Бібліографічний список.....	17

ВСТУП

В умовах глобалізації світової економіки та інтеграції вітчизняного виробництва у світовий економічний простір, усе більше українських підприємств починають проявляти зацікавленість до логістичних концепцій і методів. Однак на практиці існує гострий дефіцит у фахівцях, які б не тільки мали досвід практичної діяльності, а й володіли фундаментальними знаннями логістики. Окремі елементи логістики реалізують менеджери, економісти, фахівці з інженерно-технологічною підготовкою. Проте вітчизняним підприємствам потрібні спеціалісти, які б забезпечували поєднання основних функцій логістики (постачання, виробництво, збут, транспортування, вантажопереробка, упакування, управління запасами, складування) в єдиний бізнес-процес, уміли проектувати й управляти наскрізними матеріальними та супроводжуваними інформаційними, фінансовими і сервісними потоками з метою мінімізації загальних витрат та отримання синергичного ефекту.

Метою вивчення курсу “Логістичний менеджмент” є формування у майбутніх спеціалістів системних знань і розуміння концептуальних основ логістичного управління, теорії і практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Основними завданнями, які слід вирішити у процесі викладання дисципліни, є:

- набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань концепції, стратегії та тактики логістичного менеджменту;
- опанування студентами методичним інструментарієм розроблення та реалізації завдань логістичного менеджменту;
- оволодіння навичками логістичного мислення та розроблення пропозицій щодо удосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування;
- набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків здійснення логістичних рішень.

Студент зобов'язаний пройти лекційний та практичний курс дисципліни “логістичний менеджмент” згідно з навчальним планом і робочою програмою та оволодіти необхідним для подальшої практичної діяльності комплексом знань, умінь та навиків.

Отримані знання студенти повинні вміти застосовувати для моделювання логістичних систем і прийняття оптимальних логістичних рішень.

**РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ЗА
РОЗДІЛАМИ ДИСЦИПЛІНИ,**

годин

Назви розділів	усього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Сутність і методологічні основи логістичного менеджменту	10	2	4	4
Тема 2. Концептуальні засади логістичного менеджменту	10	2	4	4
Тема 3. Управління ланцюгами постачань	10	2	4	4
Тема 4. Управління матеріальними потоками у сфері виробництва	10	2	4	4
Тема 5. Управління матеріальними потоками у сфері обігу	10	2	4	4
Тема 6. Логістичне управління запасами та складуванням матеріальних ресурсів	10	2	4	4
Тема 7. Транспортне забезпечення матеріальних потоків	10	2	4	4
Тема 8. Управління інформаційними потоками у логістичних системах	10	2	4	4
Тема 9. Логістичний підхід до обслуговування споживачів та ефективність логістичної системи	10	2	4	4
<i>Усього годин</i>	90	18	36	36

НАЗВИ ТЕМ ЛЕКЦІЙ, ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Тема 1. Сутність і методологічні основи логістичного менеджменту

1.1. Поняття логістичного менеджменту.

1.2. Передумови, причини та етапи становлення логістичного менеджменту.

1.3. Логістичні системи, їх властивості та види.

1.4. Особливості логістичного менеджменту в агропромислових підприємствах.

Питання для самостійної роботи

Походження терміну, передумови, причини, етапи та тенденції розвитку логістичного менеджменту. Класифікація логістичних систем (мікро- та макрологістичні системи). Ознаки класифікації матеріальних потоків.

Тема 2. Концептуальні засади логістичного менеджменту

2.1. Завдання та види логістичного менеджменту.

2.2. Характеристика функцій логістики.

2.3. Основні положення концепції логістики і логістичного менеджменту.

2.4. Логістичні канали і ланцюги.

2.5. Матеріальні потоки і логістичні операції.

Питання для самостійної роботи

Види, функції та базові положення концепції логістики та логістичного менеджменту. Суть та особливості основних логістичних концепцій: мінімізація загальних витрат, планування потреб у ресурсах (MRP), точно в термін (just in time), худого виробництва (lean production), загального управління якістю (TQM), швидкого реагування на попит (SRP). Досвід зарубіжних країн у застосуванні логістичного менеджменту. Ознаки класифікації матеріальних потоків.

Тема 3. Управління ланцюгами постачань

3.1. Роль логістики в організації системи постачання матеріальних ресурсів.

3.2. Характеристика етапів логістичного циклу замовлення.

3.3. Організації роботи з постачальниками матеріальних ресурсів.

3.4. Економічний розмір замовлення.

Питання для самостійної роботи

Сучасні методи здійснення закупівель і розміщення замовлень. Проектування ланцюгів постачання матеріальних ресурсів. Стандарти EDI та EDIFACT здійснення закупок і розміщення замовлень.

Тема 4. Управління матеріальними потоками у сфері виробництва

4.1. Мета та особливості логістичного управління у сфері виробництва.

4.2. Завдання внутрішньовиробничих логістичних систем.

4.3. Характеристика та порівняльний аналіз внутрішньовиробничих логістичних систем.

Питання для самостійної роботи

Внутрішньовиробничі логістичні системи КАНБАН, MRP-1, MRP-2, OPT: їх характеристики та порівняльний аналіз.

Тема 5. Управління матеріальними потоками у сфері обігу

5.1. Актуальність розподільчої логістики та її особливості.

5.2. Канали розподілу матеріальних потоків та їх рівні і функції.

5.3. Типи торгових посередників у каналах розподілу.

Питання для самостійної роботи

Вимоги до проектування дистрибутивних систем. Рівні каналів розподілу матеріальних потоків. Типи торгових посередників у каналах розподілу.

Тема 6. Логістичне управління запасами та складуванням матеріальних ресурсів

6.1. Суть матеріальних запасів та мотиви їх створення.

6.2. Види матеріальних запасів у логістичних системах.

6.3. Системи оптимального управління запасами.

6.4. Аналіз ABC-XYZ в управлінні матеріальними запасами.

6.5. Функції та види складів у логістичних системах.

Питання для самостійної роботи

ABC-аналіз та XYZ-аналіз і їх використання для визначення логістичної стратегії управління запасами. Роль тари та упаковки у зменшенні логістичних витрат. Організація логістичного процесу на складі.

Тема 7. Транспортне забезпечення матеріальних потоків

- 7.1. Мета та особливості транспортної логістики.
- 7.2. Функції та завдання транспортної складової логістичної системи.
- 7.3. Класифікація транспортної логістики.
- 7.4. Логістична оцінка видів транспорту.

Питання для самостійної роботи

Логістична характеристика залізничного, автомобільного, водного (річкового і морського), трубопровідного та авіаційного транспорту. Юнімодальні, мультимодальні, інтермодальні, термінальні системи доставки товарів.

Тема 8. Управління інформаційними потоками у логістичних системах

- 8.1. Поняття і принципи формування інформаційної складової логістичної системи.
- 8.2. Види інформаційних потоків та їх параметри.
- 8.3. Векторна взаємодія інформаційних і матеріальних потоків.
- 8.4. Логістична інформаційна система та її підсистеми.

Питання для самостійної роботи

Штрих-кодування. Електронний обмін даними (EDI). Віртуальний бізнес і віртуальні підприємства. Електронна комерція. Концептуальні підходи до проектування ефективної інформаційної логістичної системи підприємства.

Тема 9. Логістичний підхід до обслуговування споживачів та ефективність логістичної системи

- 9.1. Поняття логістичного сервісу, особливості та класифікація логістичних послуг.
- 9.2. Принципи та етапи побудови системи логістичного сервісу.
- 9.3. Показники рівня логістичного сервісу та методика їх розрахунку.
- 9.4. Методика оцінки ефективності логістичної системи та управління логістичними витратами.

Питання для самостійної роботи

Логістика сервісного відгуку – SRL Сервісні центри, стандарти якості. Фактори впливу на ефективність логістичної системи. Методика оцінки ефективності логістичної системи. Управління логістичними витратами.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ (ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА)

1. Поняття і сутність логістичного менеджменту.
2. Походження терміну “логістичний менеджмент” та сучасні його визначення.
3. Передумови, причини та тенденції розвитку логістичного менеджменту.
4. Етапи розвитку логістики.
5. Мета, завдання та функції логістичного менеджменту.
6. Рівні формування логістики.
7. Досвід зарубіжних країн у застосуванні логістичного менеджменту.
8. Логістичний менеджмент як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства.
9. Роль логістичного менеджменту у реформуванні економіки України.
10. Об’єкти дослідження у логістиці.
11. Поняття матеріального потоку та параметри, що його характеризують.
12. Класифікація матеріальних потоків.
13. Інформаційні потоки та їх класифікація.
14. Фінансові потоки та їх класифікація.
15. Потоки послуг.
16. Загальні схеми взаємодії потоків.
17. Логістичні операції та функції з матеріальними, інформаційними, фінансовими та сервісними потоками.
18. Критерії оптимального управління потоками.
19. Інтегровані логістичні потоки.
20. Еволюція концепцій логістики.
21. Суть та особливості основних логістичних концепцій: мінімізація загальних витрат, планування потреб у ресурсах (MRP), точно в термін (just in time), худого виробництва (lean production), загального управління якістю (TQM), швидкого реагування на попит (SRP).
22. Концепція інтегрованої логістики.
23. Системний підхід у логістиці.
24. Логістичні системи та принципи їх утворення.
25. Класифікація логістичних систем (мікро- та макрологістичні системи).
26. Ланки логістичних систем.

27. Логістичні мережі.
28. Оцінка функціонування та розвитку логістичних систем.
29. Прогнозування розвитку логістичних систем.
30. Кібернетичний підхід у логістиці.
31. Системний аналіз як основний метод обґрунтування та прийняття логістичних рішень.
32. Моделювання у логістиці.
33. Оптимізація логістичних рішень.
34. Закупівельна діяльність та фактори, що впливають на її ефективність.
35. Організація системи постачання матеріальних ресурсів та роль логістики.
36. Визначення потреби в матеріалах.
37. Організація взаємодії з постачальником.
38. Логістичний цикл замовлення.
39. Сучасні методи здійснення закупок і розміщення замовлень з використанням стандартів EDI та EDIFACT.
40. Обґрунтування розміру та інтервалу поставок.
41. Проблеми створення ланцюгів постачання.
42. Логістична концепція організації виробництва та її порівняння з традиційною.
43. Мета, завдання та функції виробничої логістики.
44. Внутрішньовиробничі логістичні системи: КАНБАН, МРП, МРП-2, ОПТ, їх характеристика та порівняльний аналіз.
45. Штовхаючі та тягнучі системи управління матеріальними потоками у виробничій логістиці.
46. Мета, завдання та функції розподільчої логістики.
47. Логістичні канали та логістичні ланцюжки.
48. Внутрішня структура та принципи функціонування каналів розподілу.
49. Логістичні посередники в дистриб'юції, їх класифікація та функції.
50. Координація та інтеграція дій логістичних посередників.
51. Проектування дистрибутивних систем.
52. Місце, роль та види запасів у логістичній системі.
53. Мотивація формування запасів та причини їх створення.
54. Ризики утримання запасів.
55. Системи оптимального управління запасами.

56. ABC-аналіз та XYZ-аналіз і їх використання для визначення логістичної стратегії управління запасами.
57. Склад як інтегрована складова частина в логістичному ланцюгу.
58. Види та функції складів в логістичній системі.
59. Основні проблеми складування матеріальних ресурсів в логістиці.
60. Вибір між власним складом і складом загального користування.
61. Визначення кількості та розміщення складської мережі.
62. Вибір системи складування.
63. Організація логістичного процесу на складі.
64. Роль тари та пакування у зменшенні логістичних витрат.
65. Мета, завдання та функції транспортної логістики.
66. Логістична оцінка видів транспорту.
67. Транспортні тарифи та їх вплив на загальні логістичні витрати.
68. Системи доставки товарів: юнімодальні, мультимодальні, інтермодальні, термінальні.
69. Принципи доставки “від дверей до дверей” і “точно в термін”.
70. Вибір оптимального способу транспортування.
71. Вибір оптимального перевізника.
72. Вибір логістичних посередників.
73. Оцінка надійності способу доставки.
74. Сучасні телекомунікаційні системи супроводження вантажних перевезень.
75. Логістичні інформаційні системи.
76. Концепція інформаційної системи в логістиці, класифікація, сучасні аспекти розвитку, архітектура, цілі.
77. Програмне забезпечення прийняття та підтримки логістичних рішень.
78. Сучасні інформаційні технології у логістиці.
79. Штрих-кодування в логістиці.
80. Електронний обмін даними (EDI).
81. Поняття експертних систем.
82. Дистанційний доступ і комунікації.
83. Комп’ютерні мережі.
84. Електронна комерція.
85. Віртуальний бізнес і віртуальні підприємства.
86. Поняття логістичного сервісу.
87. Надання логістичних послуг, як засіб підвищення конкурентоспроможності учасників логістичної системи.

88. Класифікація видів сервісу.
 89. Показники, що характеризують рівень логістичного сервісу та методи їх розрахунку.
 90. Моделювання та оптимізація рівня логістичного сервісу.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Задача:

Вартість подання одного замовлення складає 200 грн, річна потреба в комплектуючому виробі – 1550 шт., ціна одиниці комплектуючого виробу – 560 грн, вартість зберігання комплектуючого виробу на складі дорівнює 20% його ціни. Визначити оптимальний розмір замовлення на комплектуючий виріб.

2. Продукцією на транспорті є:

- а) переміщення вантажів;
- б) маса вантажу;
- в) обсяг вантажу;
- г) склад вантажу.

3. Найнижчу вартість перевезення транспорт забезпечує:

- а) автомобільний;
- б) залізничний;
- в) повітряний;
- г) трубопровідний;
- д) водний.

4. До особливостей транспортної продукції не належить:

- а) чітко виражена речова форма;
- б) неможливість зберігання і нагромадження;
- в) прив'язаність до певного місця;
- г) втілення в додаткових витратах, пов'язаних із процесом переміщення.

5. Продукцією на транспорті є:

- а) переміщення вантажів;
- б) маса вантажу;
- в) обсяг вантажу;
- г) склад вантажу.

6. Найбільш точно характеризує логістику в економічній сфері наступне визначення:

- а) організація перевезень;
- б) матеріально-технічне постачання;
- в) управління матеріальними і супутніми їм потоками;
- г) мистецтво комерції;
- д) підприємницька діяльність.

Відповідь аргументуйте.

7. Логістика як економічна наука сформувалася на основі ідеї та методів:

- а) військової логістики;
- б) математичної логіки;
- в) дослідження операцій;
- г) кібернетики.

8. До функцій логістики не належить:

- а) інтегруюча;
- б) стимулююча;
- в) результуюча;

9. Матеріальний потік:

- а) знаходиться у постійному русі;
- б) може приймати статичну форму;
- в) може приймати динамічну і статичну форму;
- г) взагалі не має ніякої форми.

10. Матеріальний потік може вимірюватись у таких одиницях:

- а) грн.;
- б) т / м²;
- в) т / рік;
- г) грн./ т.

11. Межі логістичної системи визначаються:

- а) довільно;
- б) на основі діючих нормативних документів, які регламентують діяльність підприємств;
- г) циклом обігу засобів виробництва;
- д) становищем підприємства на ринку.

12. Задача:

Підприємство закуповує деталі за ціною 25 грн. за одиницю, а річна потреба в деталях складає 4800 шт., витрати на зберігання однієї деталі складають 5 грн., витрати на організацію одного замовлення – 100 грн. Визначити оптимальний розмір замовлення на комплектуючий виріб.

13. Під час використання концепції логістики розрахунки всіх

параметрів виробничо-господарської діяльності проводяться у напрямку:

- а) закупівля-виробництво-збут;
- б) закупівля-збут-виробництво;
- в) виробництво-збут-закупівля;
- г) збут-виробництво-закупівля.

14. Розподільча логістика – це управління матеріальними потоками:

- а) у процесі створення матеріальних благ або надання матеріальних послуг;
- б) у процесі забезпечення підприємства матеріальними ресурсами;
- в) у процесі доведення готової продукції до споживача;
- г) на транспортних ділянках.

15. До логістичних посередників у каналах розподілу, які виконують підтримуючі функції, належать:

- а) експедиторські фірми;
- б) транспортні організації;
- в) вантажні термінали;
- г) страхові компанії.

16. До особливостей транспортної продукції не належить:

- а) чітко виражена речова форма;
- б) неможливість зберігання і нагромадження;
- в) прив'язаність до певного місця;
- г) втілення в додаткових витратах, пов'язаних із процесом переміщення.

17. Сфера застосування трубопровідного транспорту:

- а) обмежена відстанню;
- б) обмежена видами транспортних вантажів;
- в) обмежена погодними умовами;
- г) не обмежена.

18. Інформаційний потік вимірюється:

- а) кількістю обробленої інформації;
- б) кількістю переданої інформації;
- в) кількістю обробленої і переданої інформації;
- г) кількістю обробленої і переданої інформації за одиницю часу.

19. Залежно від виду систем, які пов'язуються потоком, розрізняють інформаційні потоки:

- а) горизонтальні та вертикальні;

- б) зовнішні та внутрішні;
- в) вхідні та вихідні;
- г) директивні, нормативно-довідкові, обліково-аналітичні, допоміжні.

20. До категорії “виробничий запас” належать:

- а) товари на шляху від постачальника до споживача;
- б) товари на складах оптових баз;
- в) товари на складах сировини підприємств промисловості;
- г) товари на складах готової продукції підприємств-виробників.

21. До послуг, які надаються складами, належать:

- а) сортування і маркірування;
- б) фасування й упакування;
- в) експедиторські послуги;
- г) всі вище перераховані.

22. Логістичний сервіс може бути безпосередньо реалізований у сфері:

- а) закупівель;
- б) виробництва;
- в) розподілу.

23. Об’єктом логістичного сервісу є:

- а) послуги;
- б) генератори матеріального потоку;
- в) споживачі матеріального потоку;
- г) генератори і споживачі матеріального потоку.

24. Предметом логістичного сервісу є:

- а) послуги;
- б) генератори матеріального потоку;
- в) споживачі матеріального потоку;
- г) генератори і споживачі матеріального потоку.

25. Задача:

Підприємство оптової торгівлі реалізує запасні частини до автомобілів певної марки. Загальна номенклатура запасних частин для автомобілів даної марки нараховує 2000 видів, з яких на підприємстві постійно наявні 500 видів. Рівень сервісу складатиме:

- а) 20%;
- б) 25%;
- в) 30%;
- г) 40%.

Відповідь аргументуйте.

26. Забезпечення синхронізації процесів збуту, збереження і доставки продукції з орієнтацією їх на потреби ринку відображає сутність функції логістики:

- а) системоутворюючої;
- б) інтегруючої;
- в) регулюючої;
- г) результуючої.

27. Якщо підприємство закуповує товар, дефіцит якого є недопустимим, то серед критеріїв вибору постачальника на перше місце буде поставлено критерій:

- а) ціна;
- б) якість;
- в) надійність;
- г) умови платежу.

28. Відповідно до методу Парето множина керованих об'єктів поділяється на дві частини у пропорції:

- а) 10 / 90;
- б) 20 / 80;
- в) 40 / 60;
- г) 50 / 50;

Відповідь аргументуйте.

29. Диференціація запасів за методом XYZ проводиться на основі:

- а) витрат на придбання запасів;
- б) ступеня рівномірності попиту і точності прогнозування;
- в) конкурентноздатності товарної позиції;
- г) життєвого циклу товарів.

30. Диференціація запасів за методом ABC проводиться на основі:

- а) витрат на придбання запасів;
- б) ступеня рівномірності попиту і точності прогнозування;
- в) конкурентноздатності товарної позиції;
- г) життєвого циклу товарів.

31. Мікрологістична система KANBAN ґрунтується на концепції:

- а) “точно у термін”;
- б) “планування потреб (ресурсів)”;
- в) “реагування на попит”;
- г) “загальної відповідальності”.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

Основна література:

1. Кальченко А.Г. Основи логістики: Навчальний посібник. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 1999. – 135 с.
2. Пономарьова Ю.В. Логістика: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 192 с.
3. Логістика: навч. посіб./ О.М. Тридід, Г.М. Лазаренкова, С.В. Мішина, І.І.Борисенко. – К.: Знання 2008. – 566 с.
4. Крикавський Є.В., Чухрай Н.І., Чернописька Н.В. Логістика: компендіум і практикум. Навчальний посібник. – К., Кондор, 2006 р. – 340 с.

Додаткова література:

1. Гаджинский А.М. Практикум по логистике. – М.: Информ.-внедренч. центр “Маркетинг”, 1999.
2. Глогусь О.В. Логістика: Навч. посіб – Тернопіль.: Економічна думка, 1998. – 166 с.
3. Кислий В.М., Біловодська О.А., Олефіренко О.М. Логістика: Теорія і практика: Навч. посіб. – К. Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.

